

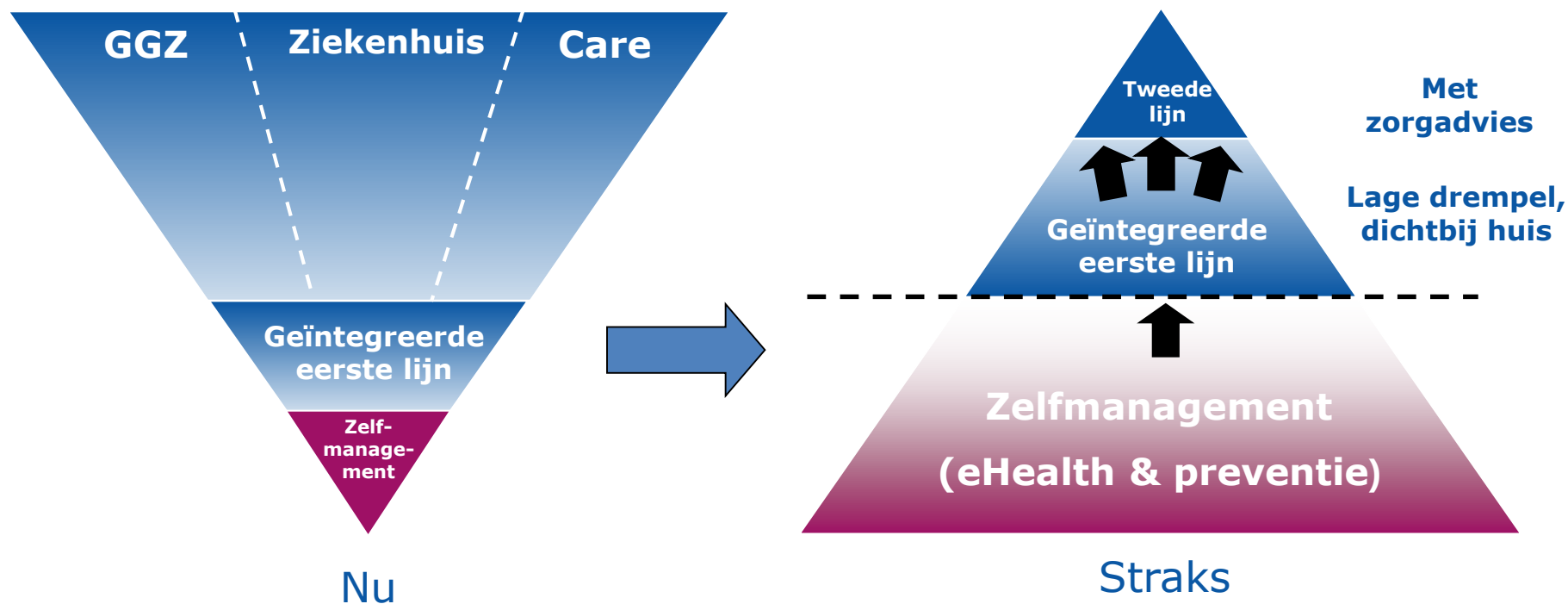

Het nieuwe concept van Gezondheid & de verdere ontwikkeling naar Positieve gezondheid

Zorgimpuls – 9 juni 2016

Dr. Machteld Huber

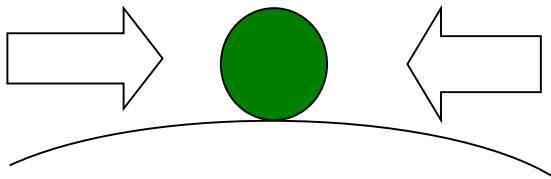
VISIE OP (BETAALBARE) ZORG IN DE TOEKOMST – VAN ZZ NAAR GG

Bron: Menzis, Bas Leerink, Raad van Bestuur

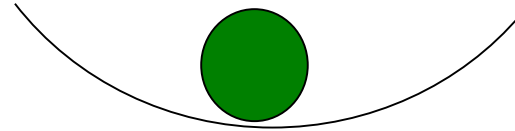
NAAR 'RESILIENT SYSTEMS' VOLGENS HET ADAPTATIEMODEL!

Controle model *gangbare* benadering

- Focus op probleem
- Variatie uitschakelen
- Continue monitoring
- Direct ingrijpen
- Statisch evenwicht

Adaptatie model *'resilience'* benadering

- Focus op systeem
- Variatie benutten
- Zelfregulatie stimuleren
- Indirect sturen
- Dynamisch evenwicht

(Ten Napel et al., 2006; WUR/LBI)

‘HEALTH’ OF ‘GEZONDHEID’ IS NOG STEEDS GEDEFINIEERD VOLGENS DE WHO-DEFINITIE VAN 1948:

‘A state of complete physical, mental, and social well-being and not merely the absence of disease, or infirmity.’

Sindsdien vaak bekritiseerd, maar nooit gewijzigd.

Parelfilmpje

<http://youtu.be/eNIVJptxJu0>

ALS 'GENERAL CONCEPT' IS VOORGESTELD:

**'Health as the ability to adapt and to self manage,
in the face of social, physical and emotional challenges'**

of

**'Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en
je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en
emotionele uitdagingen van het leven'**

ZonMw

HET VERVOLGONDERZOEK

ZonMw gaf opdracht om het draagvlak te toetsen van:

‘Health as the ability to adapt and to self manage, in the face of social, physical and emotional challenges’

en een stap te zetten naar operationalisering.

IN TOTAAL WERDEN 7 GROEPEN BELANGHEBBENDEN BENADERD:

1. Patiënten
2. Behandelaars
3. Beleidsmakers
4. Verzekeraars
5. Public Health actors
6. Burgers
7. Onderzoekers

In een kwalitatief en een kwantitatief onderzoek.

KWALITATIEF ONDERZOEK

In **50 semi-gestructureerde** interviews en focusgroepen werd gevraagd:

1. Wat vindt u van het concept van gezondheid, **positief** zowel als **negatief**?
2. Wat zijn voor u **indicatoren** van gezondheid?
3. Sluiten deze indicatoren **aan bij het concept**, of juist niet?

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 1. Het oordeel over het concept:

Positief:

- *De **mens** staat centraal, niet de ziekte.*
- *Ik voel mij als patiënt **in mijn kracht** aangesproken, in plaats van in mijn zwakte.*
- *Ik heb **naast mijn ziekte** ook nog **een heel stuk gezondheid** en **dát** wordt hiermee aangesproken.*
- *Het benadrukt het **potentieel**.*

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 1. Het oordeel over het concept:

Negatief:

- *Is hiermee iemand met een chronische ziekte, **die uitstekend is aangepast**, maar zich ellendig voelt, opeens 'gezond'?*
- *Wat betekent dit voor **vergoedingen**: hoe beter aangepast, hoe minder?*
- *Waar blijft de **ziekte** met deze omschrijving?*
- ***Kan iedereen dit wel?** Grote groepen ontberen de noodzakelijke basale gezondheidsvaardigheden die hiervoor nodig zijn.*
- *Is er wel aandacht voor de **sociale omgeving** of moet iedereen het zelf maar uitzoeken?*
- *Moet ik mij maar **aanpassen aan een rotsituatie**?*
- *Maar ook een advies ...*

ADVIES:

*Neem gezondheid niet als doel op zich, maar **als middel...**
namelijk opdat **iemand 'zijn/haar ding kan doen'.***

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 2. Indicatoren van gezondheid:

- In totaal werden **556 indicatoren** voor gezondheid verzameld.
- Deze werden **gecategoriseerd** in een **consensus proces** i.s.m. het **NIVEL**.
- Resultaat: **6 Hoofddimensies** van gezondheid, gedifferentieerd in **32 Aspecten**.

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

De 6 Hoofddimensies van gezondheid:

Lichaamsfuncties

Mentale functies en -beleving

Spiritueel-existentiële dimensie

Kwaliteit van leven

Sociaal-maatschappelijke participatie

Dagelijks functioneren

Hoofddimensies van gezondheid en bijbehorende Aspecten:

Lichaamsfuncties

- Medische feiten
- Medische waarnemingen
- Fysiek functioneren
- Klachten en pijn
- Energie

Mentale functies en -beleving

- Cognitief functioneren
- Emotionele toestand
- Eigenwaarde/zelfrespect
- Gevoel controle te hebben/
manageability
- Zelfmanagement/eigen regie
- Veerkracht/resilience & SOC

Spiritueel-existentiële dimensie

- Zingeving/
meaningfulness
- Doelen/
idealen nastreven
- Toekomstperspectief
ervaren
- Acceptatie

Hoofddimensies van gezondheid en bijbehorende Aspecten:

Kwaliteit van leven

- Welbevinden
- Geluk beleven
- Genieten
- Ervaren gezondheid
- Lekker in je vel zitten
- Levenslust/balans

Sociaal-maatsch. participatie

- Sociale en communicatieve vaardigheden
- Sociale contacten
- Betekenisvolle relaties
- Geaccepteerd worden
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Betekenisvol werk

Dagelijks functioneren

- Basis ADL (Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen)
- Instrumentele ADL
- Werkvermogen
- Gezondheidsvaardigheden

NB: Het gaat hier om **indicatoren**, die **bottom up** verzameld en geformuleerd zijn. Veel **patiënten** spraken uit dat het voor hen hier ook om **determinanten** ging.

KWANTITATIEF ONDERZOEK

Vraag: Worden deze resultaten bevestigd door de stakeholdergroepen?

Een survey **vragenlijst** werd voorgelegd aan de **zeven stakeholder domeinen**.

De respons bedroeg 1938 reacties:

- 643 Behandelaren - artsen, fysiotherapeuten, verpleegkundigen & verzorgenden (panels)
- 575 Patiënten (panel)
- 430 Burgers (panel)
- 106 Onderzoekers
- 89 Gezondheidsvoorlichters
- 80 Beleidsmakers
- 15 Verzekeraars

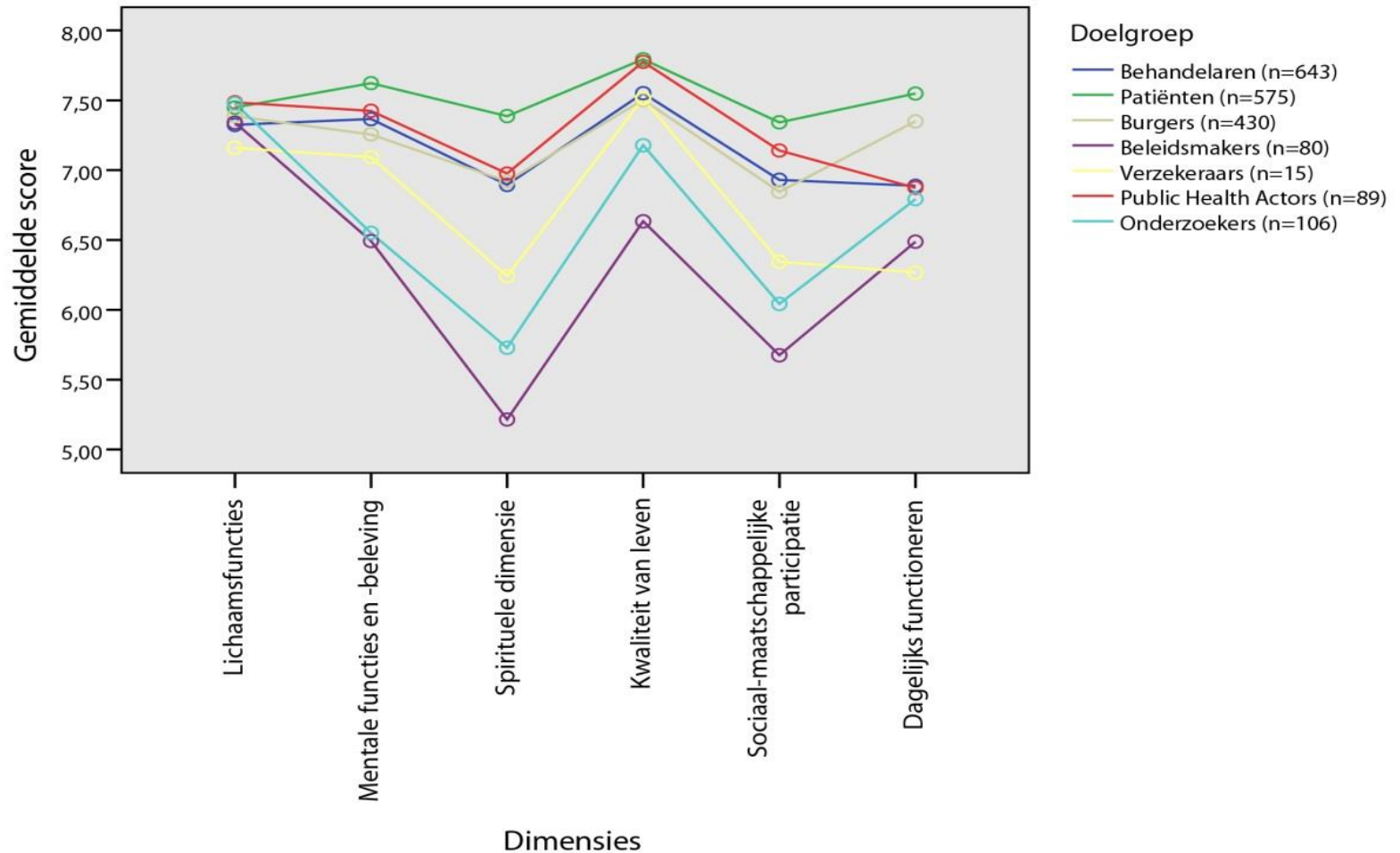

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

- Over het algemeen werden de positieve en negatieve oordelen gedeeld.
- Op de vraag in hoeverre de 32 aspecten deel uitmaken van gezondheid werd geantwoord:

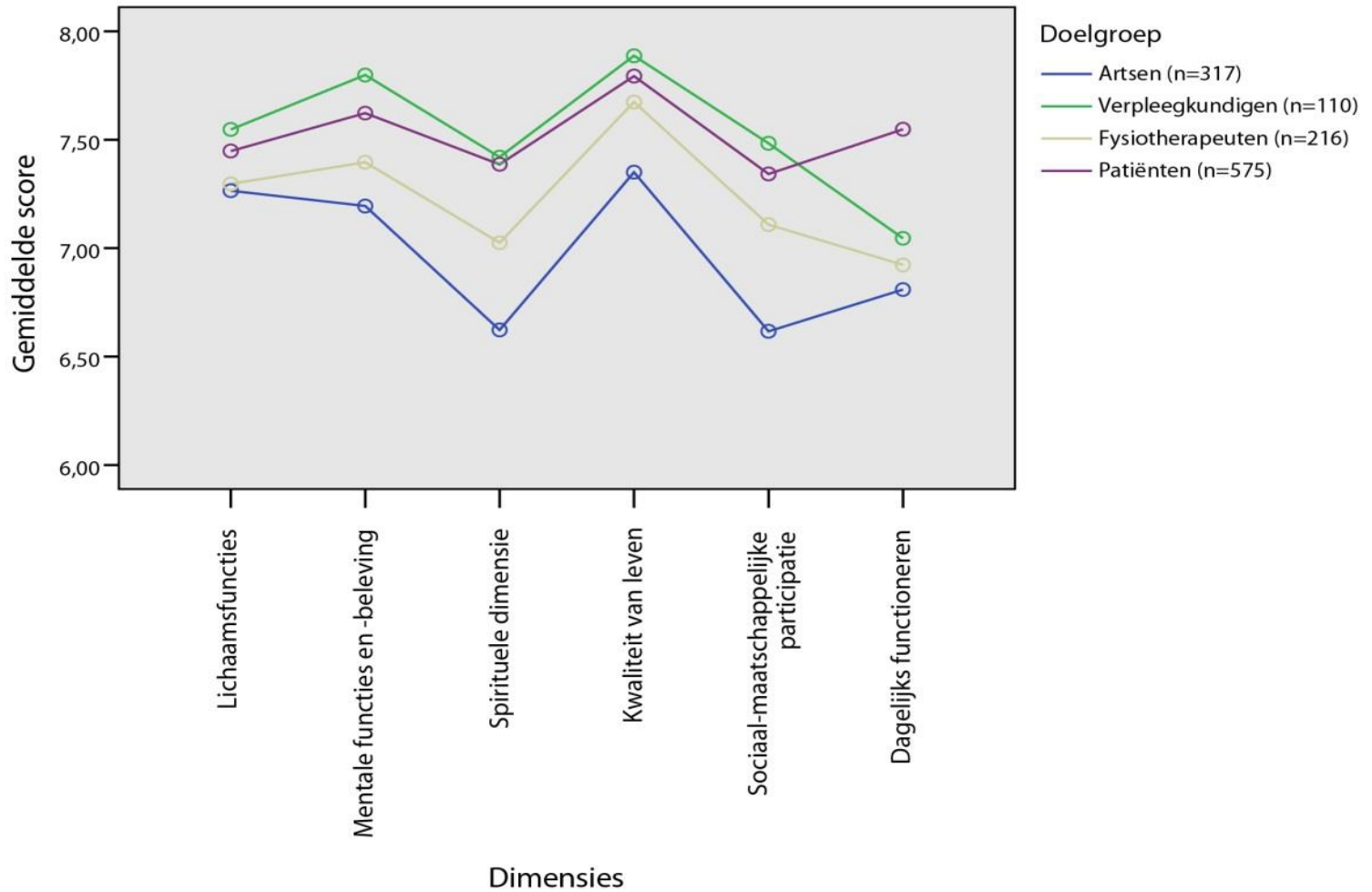
RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

Gemiddelde score per dimensie voor de verschillende doelgroepen

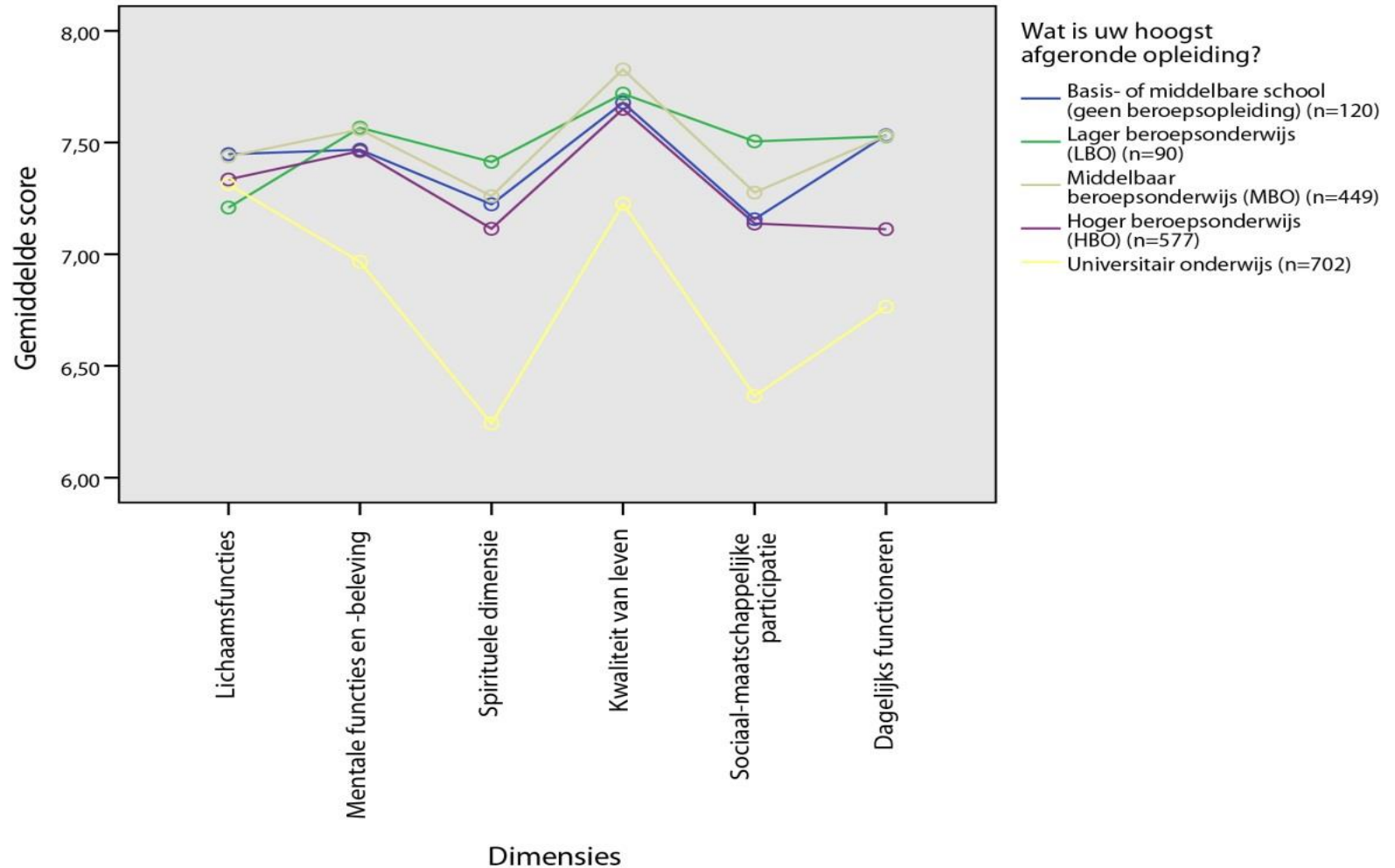
RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

Gemiddelde score per dimensie voor patiënten en behandelaren

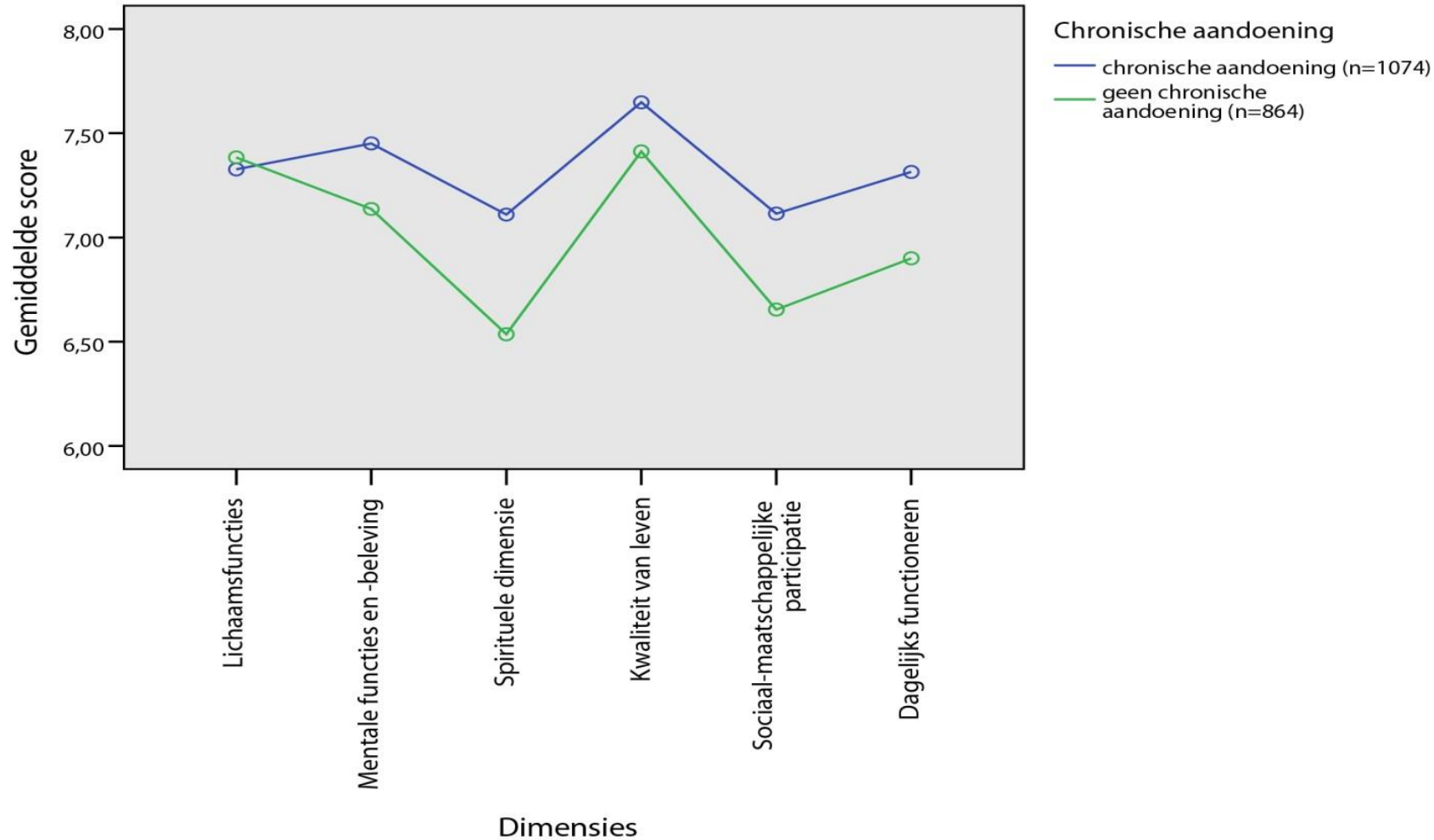
RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

Gemiddelde score per dimensie voor verschillende opleidingsniveaus bij alle respondenten

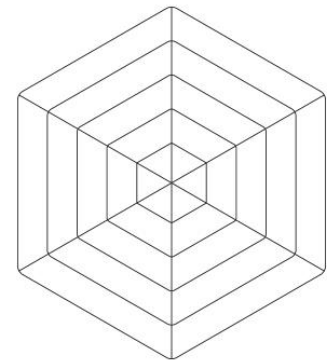
RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

Gemiddelde score per dimensie voor alle respondenten met en zonder chronische aandoening

CONCLUSIES:

- Aanbevolen: Onderscheid de *smalle* opvatting, nl. 'gezondheid als afwezigheid van ziekte' van de *brede* opvatting over gezondheid.
 - Daarom introduceer ik **voor de brede opvatting** het begrip: 'Positieve gezondheid', met zes dimensies.
- Aanbevolen: Visualiseer de zes hoofdimensies.
 - Daarom het **spinnenweb-diagram**!

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

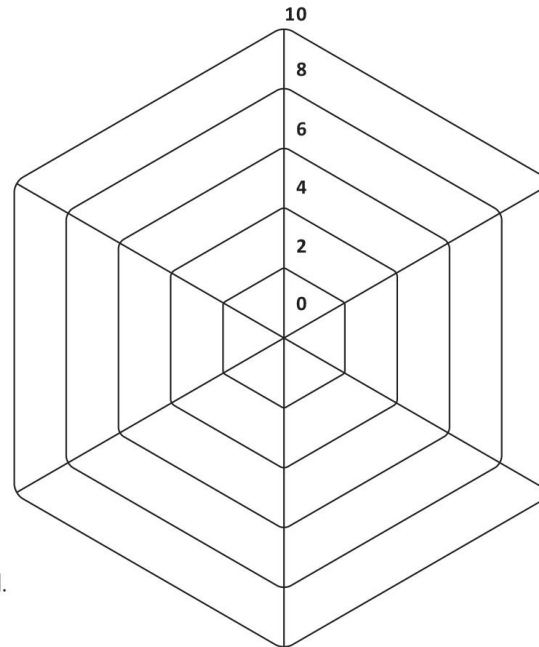
- Basis ADL
- Instrumentele ADL
- Werkvermogen
- Health literacy

- Sociale en communicatieve vaardigheden
- Sociale contacten
- Betekenisvolle relaties
- Geaccepteerd worden
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Betekenisvol werk

- Medische feiten
- Medische waarnemingen
- Fysiek functioneren
- Klachten en pijn
- Energie

- Cognitief functioneren
- Emotionele toestand
- Eigenwaarde/zelfrespect
- Gevoel controle te hebben/manageability
- Zelfmanagement/eigen regie
- Veerkracht/resilience & SOC

- Zingeving/meaningfulness
- Doelen/idealen nastreven
- Toekomstperspectief ervaren
- Acceptatie

- Welbevinden
- Geluk beleven
- Genieten
- Ervaren gezondheid
- Lekker in je vel zitten
- Levenslust/balans

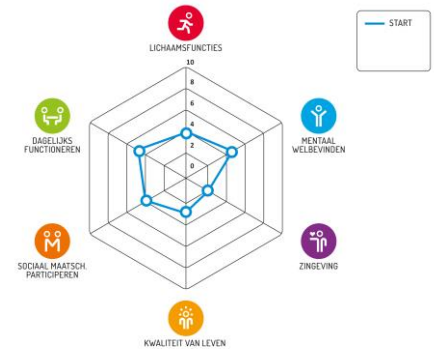
ESSENTIE:

- Geen externe norm! **Eigen beoordeling van de persoonlijke situatie.**

Er ontstaat een ‘gezondheidsoppervlak’.

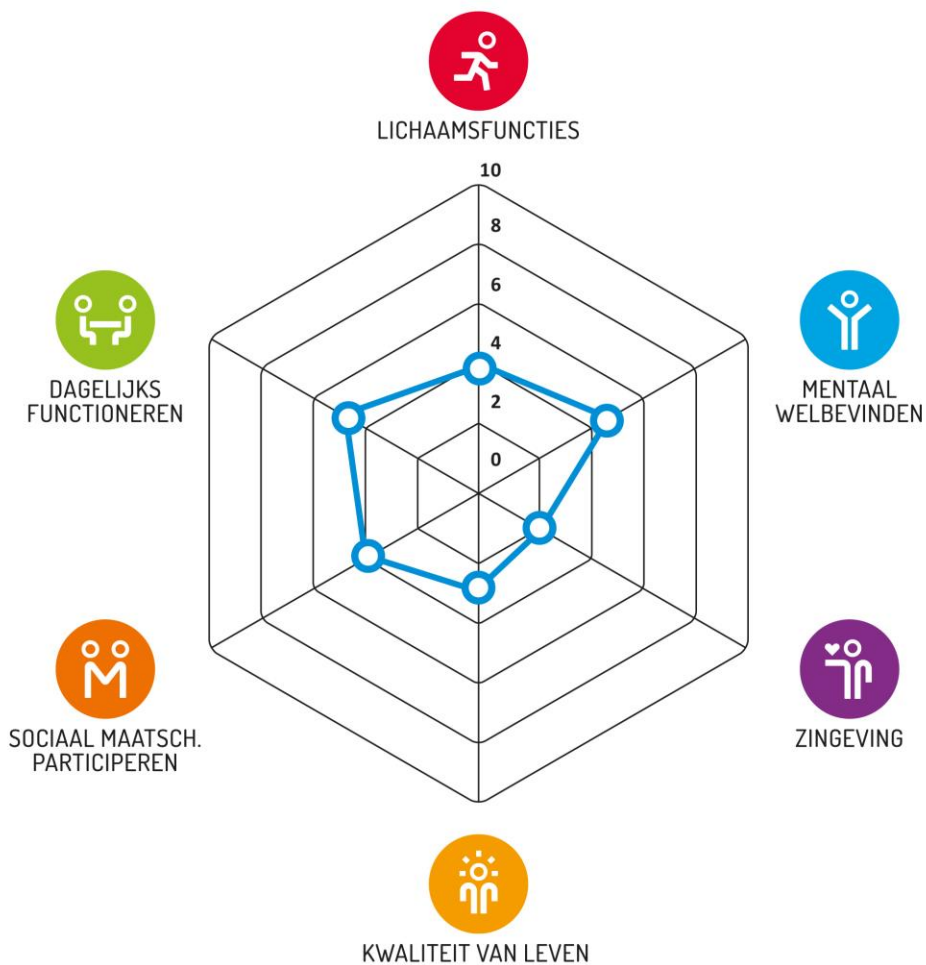
- Vraag: **zou u wat willen veranderen en zo ja, wat?**

Toekomst: doorklikken naar **E-health adviezen.**

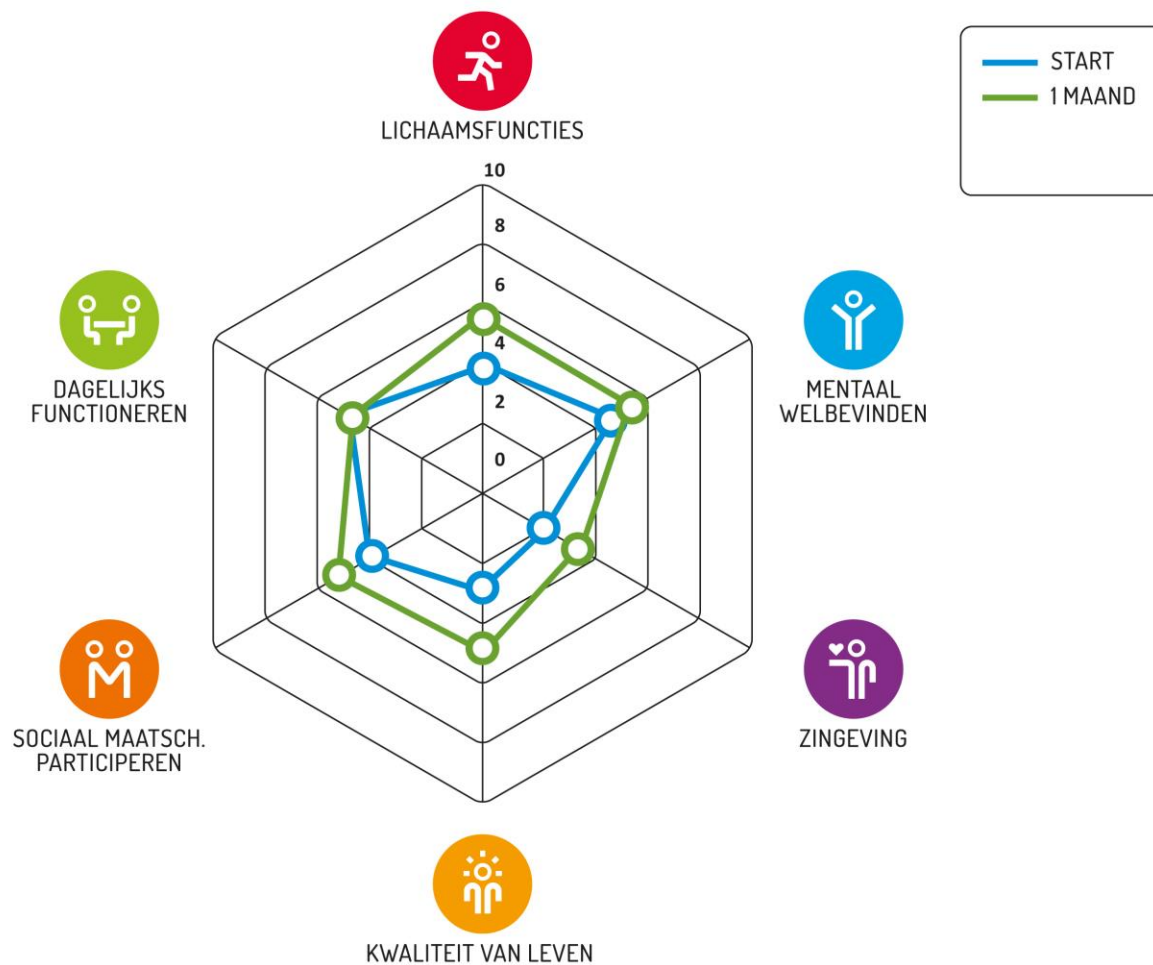

- De score, het ‘gezondheidsoppervlak’, zou dan zo kunnen **veranderen:**

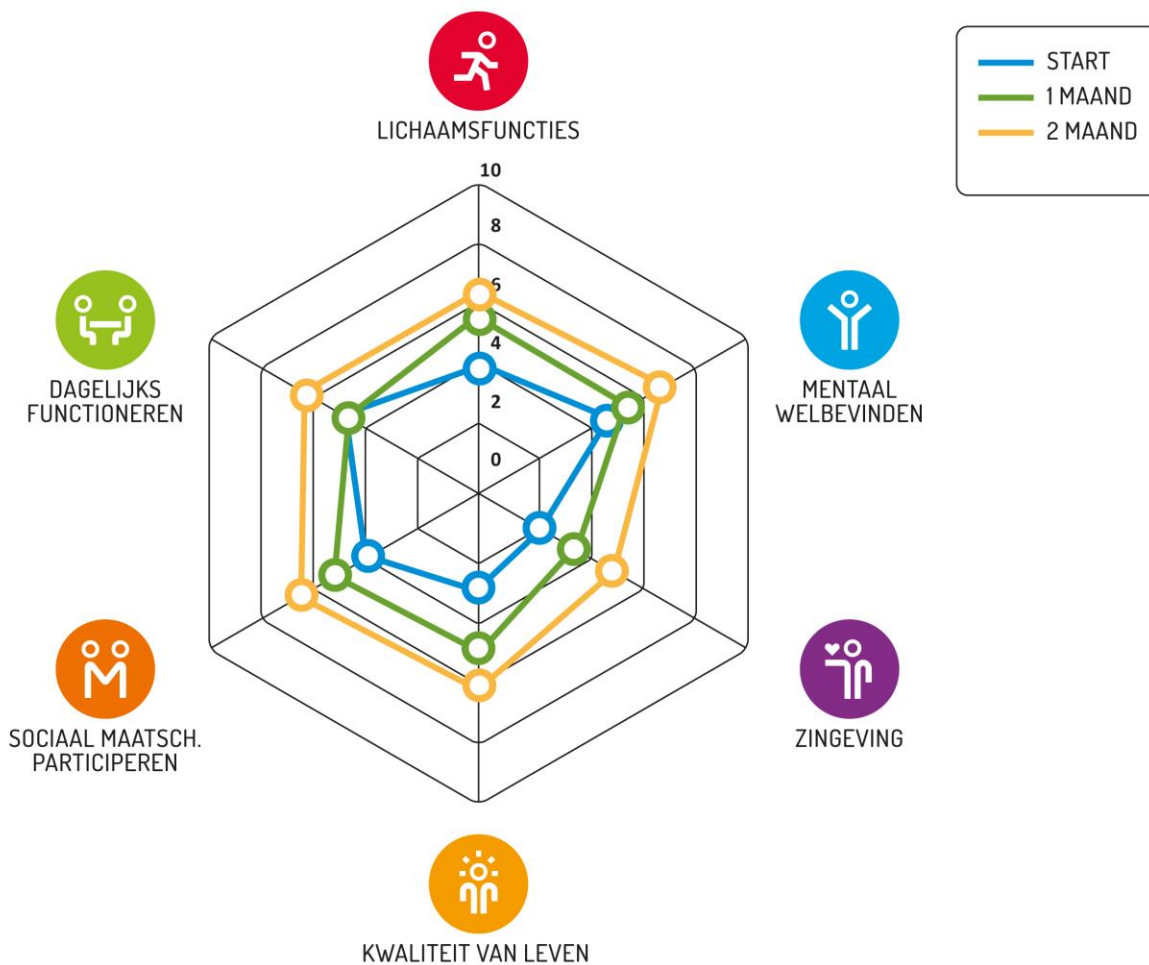
PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

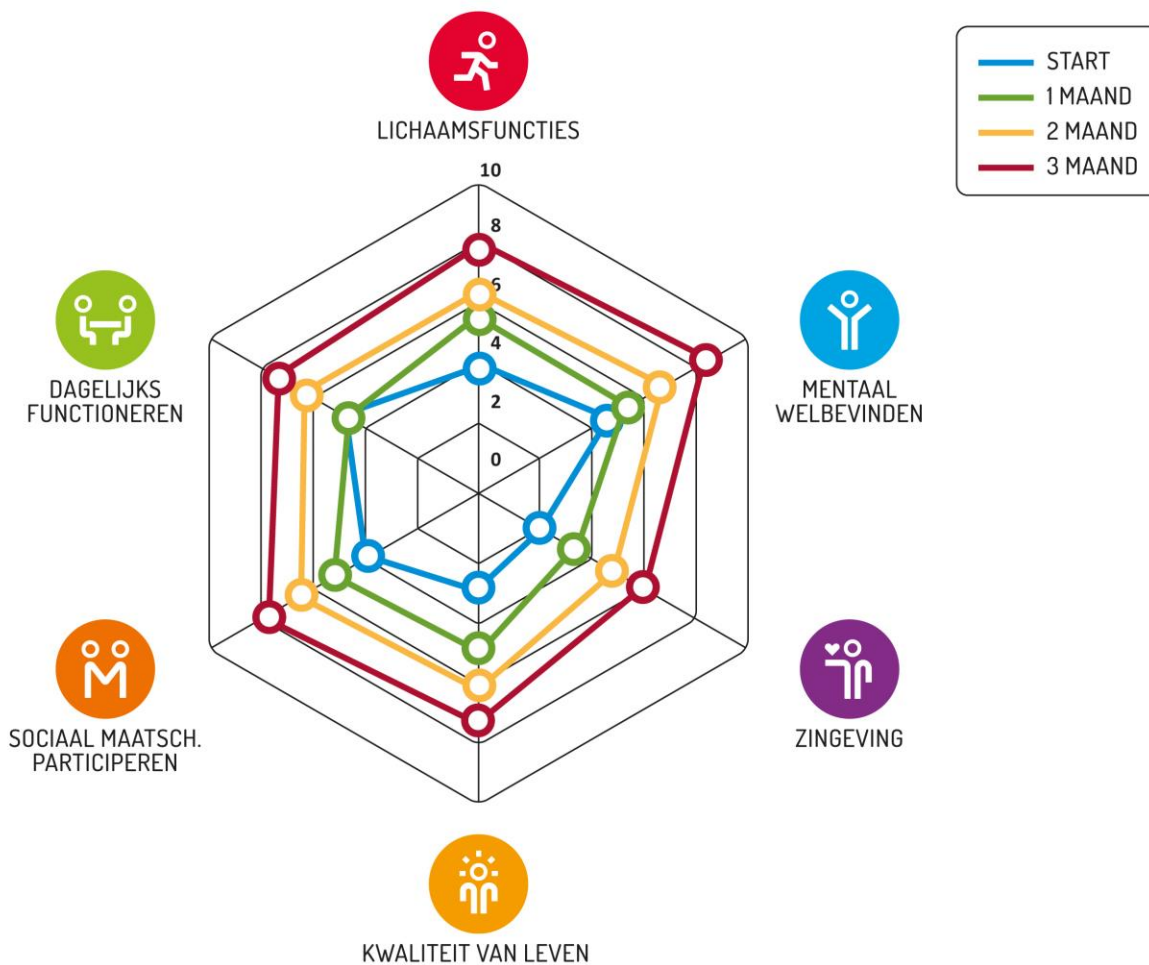
**PIJLERS VOOR
POSITIEVE
GEZONDHEID**
DE SCORE
ZOU ZO KUNNEN
VERANDEREN

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

EN DAN IS ER NOG HET ADVIES....

- Gezondheid als middel tot...
..... **Opdat iemand kan doen wat hij/zij écht belangrijk vindt!**

Daarom **Motivational interviewing!**

MOTIVATIONAL INTERVIEWING:

Leefstijlverandering bij mensen met **lage SES** lukt, als ze **contact maken met** wat voor hen **écht belangrijk** is.
(Pauline Dekker en Wanda de Kanter)

Overwinnen van een verslaving lukt alleen bij degene die **contact maakt met** voor hem/haar **écht belangrijk** is. (Machteld Huber)

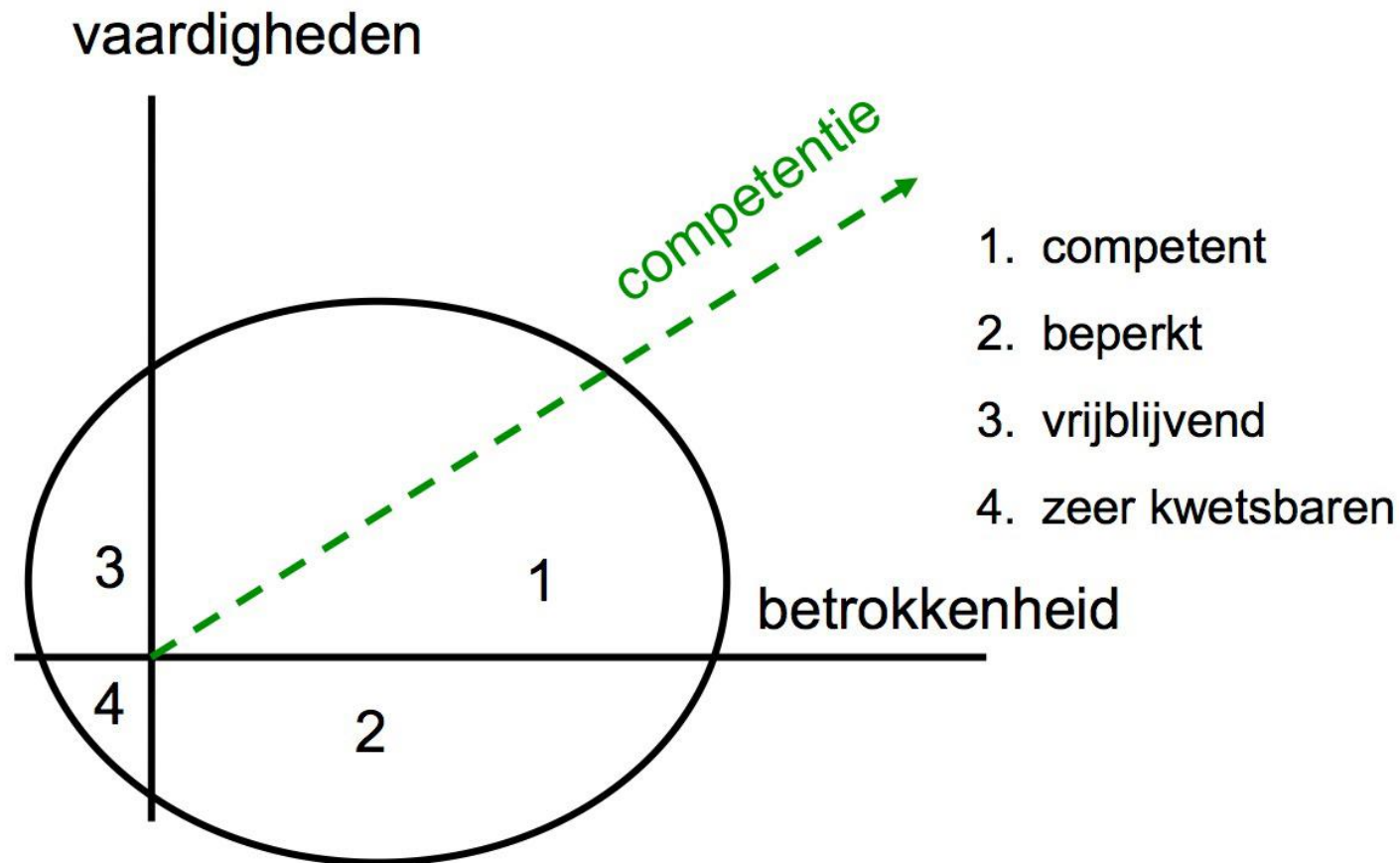
Zingeving, dwz. **leven vanuit** wat voor een mens **écht belangrijk** is, is de kracht waarop mensen een concentratiekamp overleven.
(Viktor Frankl)

Conclusie: Zingeving is de sterkste gezondmakende factor!

BEGELEIDING MOET OP MAAT ZIJN!

NIET IEDEREEN HEEFT DEZELFDE VERMOGENS:

jan.van.der.kamp@planet.nl

VOLGENDE STAPPEN ...

Ontwikkelen van een gevalideerd
Scoringsinstrument Positieve gezondheid,
voor **individueel gebruik,** als 'gesprekstool'
en
voor landelijke **monitoring door de GGD's.**

VGZ financiert – t.b.v. algemeen nut!

Ter coördinatie is opgericht:
Stg. Institute for Positive Health (IPH)

VGZ tekende contract met IPH

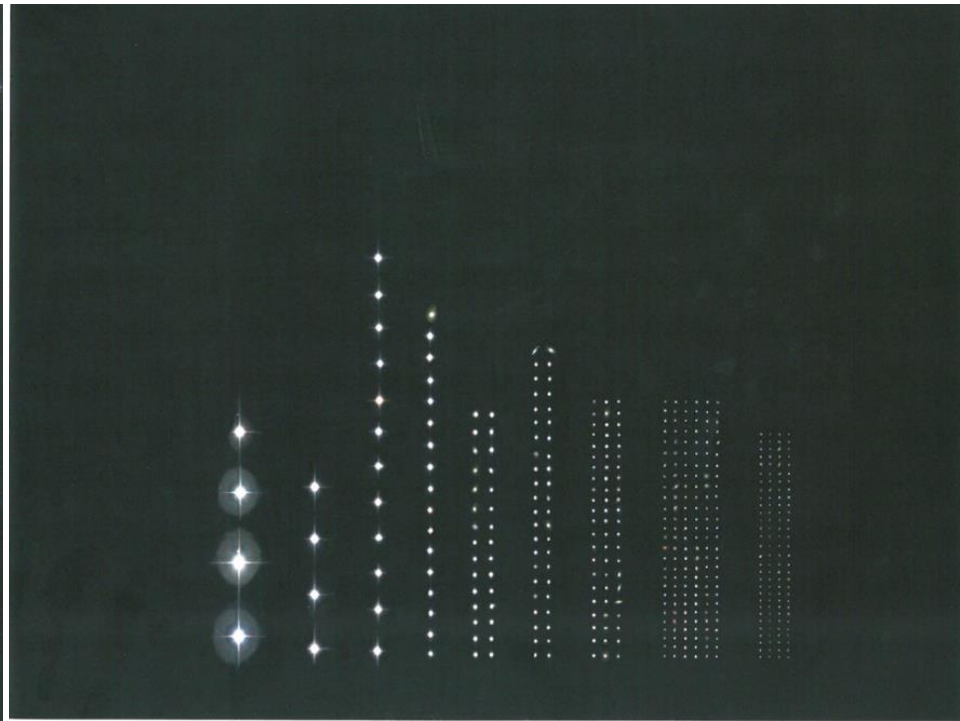
VRAAG

Hoe verhoudt 'Positieve gezondheid' zich tot classificatiesystemen als de ICF, OMAHA of NANDA?

Dat zou je als volgt kunnen illustreren:

'Positieve gezondheid' versus een classificatiesysteem:

De beleefde werkelijkheid versus de geclassificeerde werkelijkheid

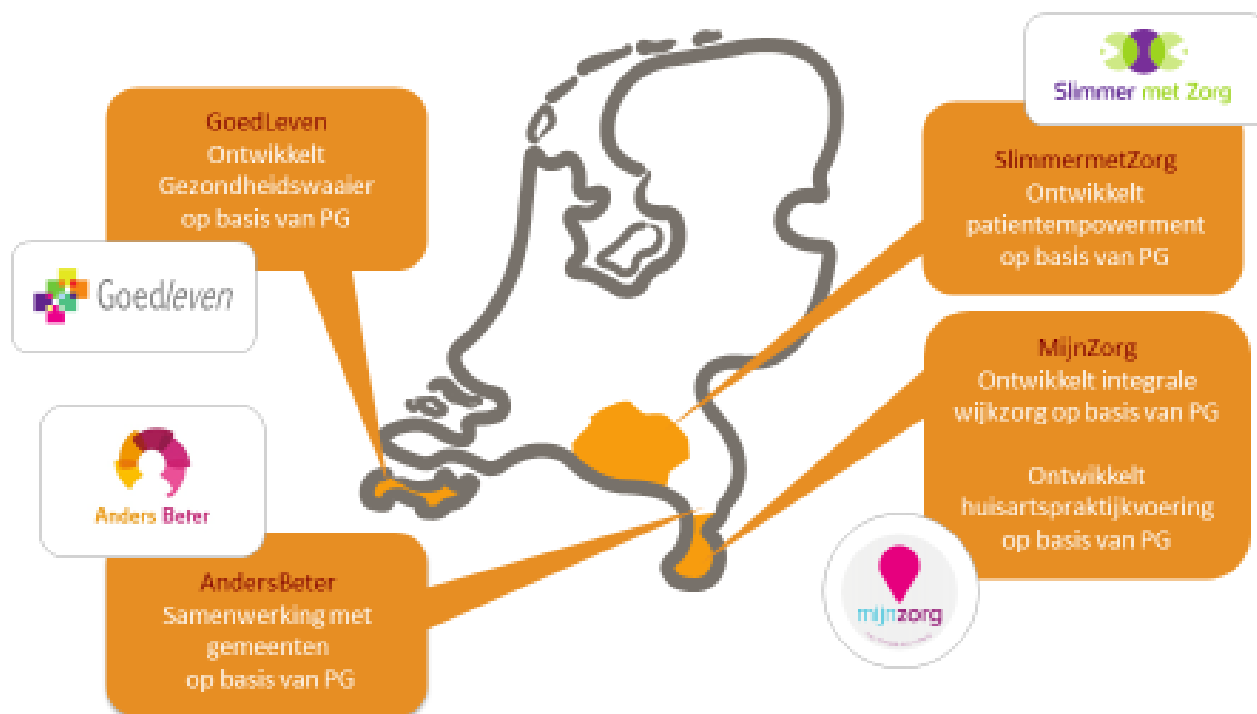

VOLGENDE STAPPEN ...

In regio's de
bijpassende
samenwerkings-
vormen
ontwikkelen.

CZ neemt
daarin het
voortouw.

CZ-proeftuinen experimenteren met
Positieve Gezondheid

EN WE WERKEN AAN EEN 'KINDERTOOL'!

- Een kring van kinder- en jeugdartsen en -verpleegkundigen, leerkrachten, pedagogen, kinderen en ouders, denkt mee met de passende formuleringen.....
- Voorbeelden van de **Hoofddimensies**:
 - *Lichamelijke gezondheid*
 - *Psychische ontwikkeling*
 - *Talent ontwikkeling*
 - *Lekker in je vel*
 - *Meedoen*
 - *Dagelijks functioneren*
- De Gezonde Schoolbeweging is enthousiast en wil er iets mee.

VERDER OPGEPAKT DOOR ...

Breed enthousiasme om met Positieve gezondheid te werken:

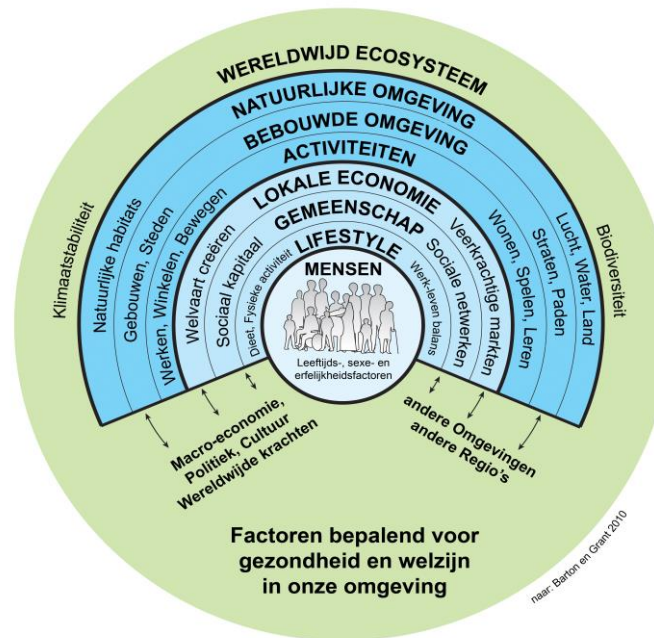
- GGDGHOR Nederland / CGL
- Regio's / Provincie Limburg
- 1e lijn - Zorggroepen
- 2e lijn - Ziekenhuizen
- Thuiszorg
- Beroepsverenigingen (NHG, psychiaters, verpleegkundigen, fysiotherapeuten)
- Instellingen langdurende zorg (i.s.m. VILANS)
- Opleidingen
- Jeugdberoepen / Gezonde School > Kindertool
- Patiëntenkoepels – NPCF, IederIn, LPGGZ
- HRM / Verzekeringsartsen en ARBO-diensten
- Gemeentes / WMO-raden
- Stadsarchitecten / landschapsarchitecten

MOTIVATIE: Het werkt integrerend, ontschottend en kwaliteitverhogend

Positieve gezondheid:

Voor het bevorderen van 'veerkrachtig en betekenisvol leven'....

.... in een gezondheidbevorderende omgeving!

Dank voor uw aandacht!

www.ipositivehealth.com